

РЕТРОСПЕКТИВА СТАНОВЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Христина ЛЕШКО

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Вступ. Соціальна відповідальність (СВ) є формою взаємодії окремої особи чи корпорації та суспільства. Існує безліч соціальних проблем, таких як бідність, безробіття, неосвіченість, гендерна нерівність, дискримінація, експлуатація дитячої праці, епідемії, екологічні катастрофи, інфраструктура, здоров'я населення та інші. Історично соціальні проблеми українського населення розв'язували особисто меценати, згодом держава і тільки пізніше цю функцію взяв на себе бізнес. Сьогодні підприємства інвестують власні кошти в соціальні проекти, розв'язуючи місцеві проблеми, чим поліпшують власний імідж.

Мета – дослідити історичні аспекти становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні.

Методи: аналіз та узагальнення літературних джерел.

Результати. Провівши хронологічний аналіз поняття корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), ми визначили, що соціальна відповідальність існувала з давніх-давен. В Україні виникла ще в Київській Русі, що було зумовлено становленням християнства у формі православ'я як єдиної державної релігії, яка мала гуманістичні початки та закликала до безкорисливості й людинолюбства, допомоги, співчуття, підтримки ближнього в скрутну хвилину життя (табл. 1).

Таблиця 1

Історичні етапи та форми прояву КСВ в Україні

Етапи становлення та розвитку	Форми прояву	Характерні особливості
XVII–XVIII ст.	СВ як індивідуальне меценатство та цивільна добродійність	«Епоха добродійності», за якої багатство вважалося гріхом, що зумовило особисте меценатство. Перший прояв СВ у вигляді меценатства мав суто релігійний індивідуальний характер. У XVIII ст. відбувається розквіт цивільної добродійності, яка стає справою суспільства і спрямована на підтримку сфер освіти та медицини. СВ як напрям добродійності переважно забезпечували церкви та монастирі
XVIII–XIX ст.	СВ як колективне меценатство	Розквіт меценатської діяльності, де підприємці прагнули увійти у сферу, що користувалася суспільним престижем. Саме в цей час починають формуватися риси добродійності як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях
Початок XX ст.	СВ як функція держави	Характеризується різкою зміною форми прояву. Головним суб'єктом, який проводив соціальну відповідальність, була держава. Дії уряду були спрямовані на поліпшення соціально-побутових умов найвразливіших верств населення. Важливим проявом було подолання неписьменності
XX ст.	СВ як соціально-економічні реформи	Розпочався етап радикально-ліберальних реформ, в основі була приватизація та тотальне руйнування радянської системи. Відбулося відокремлення благодійності від соціальної відповідальності, особисті благодійні фонди олігархів стали самостійними суб'єктами, що функціонували окремо від активів олігархів, а активи почали працювати за власною програмою корпоративної соціальної відповідальності, яка поступово ставала частиною стратегічного менеджменту

XXI ст.	Формування КСВ	Участь України у форумі «Корпоративна соціальна відповідальність та Глобальний договір (ГД)», де обговорювали основні завдання розвитку принципів соціального бізнесу. Одним із напрямів стали партнерські проекти у галузі освіти, які передбачали інтеграцію практичних знань і досвіду компаній у процесі підготовки майбутніх фахівців. Для допомоги у формуванні принципів, стратегії КСВ засновано Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Уперше спільно із ГД ООН відбувся український бізнес-саміт з питань зміни клімату. Формується мережа «КСВ в бізнес-освіті» та впроваджують принципи «зеленого офісу»
2014–2023 рр.	КСВ у період війн	У цей період поняття КСВ набуло додаткових смислів. Український бізнес бере найактивнішу участь у волонтерському русі, а також реалізує безліч власних проєктів, допомагаючи армії чи вимушеним переселенцям. Українські компанії зберігають робочі місця за мобілізованими співробітниками, придбають необхідне військово спорядження; організують переїзд та частково компенсують вартість житла співробітникам, що опинилися на території конфлікту; відтворюють інфраструктуру та соціальні об'єкти в регіонах, що постраждали від військових дій

* Сформувала автор на основі опрацьованих джерел [1, 2, 3].

Висновок. Досліджуючи історію розвитку корпоративної соціальної відповідальності, можна зробити висновок, що вона повільно еволюціонувала в часі та стала частиною щоденного словника лише в останнє десятиріччя. Однак упровадження КСВ на підприємствах є основою для ефективного розвитку бізнесу. Для того щоб відповідати високим запитам суспільства, підприємство повинне займатися розв'язанням важливих соціальних проблем з чітко визначеними метою, завданнями та результатами, яких планують досягти.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, соціальна відповідальність, формування, держава, бізнес.

Список використаних джерел

1. Гессен А. Є. Становлення системи корпоративної соціальної відповідальності. Вісник Дніпропетровської фінансової академії. 2009. 25 с.
2. Доник О. М. Добродійність в Україні (XIX – початок XX ст.). Український історичний журнал. 2005. № 4.
3. Шутаєва О. О. Соціальна відповідальність в досягненні конкурентоспроможності підприємства. Культура народів Причорномор'я. 2014. № 273. С. 73–78.